

RIIGIKOGU KANTSELEI ÕIGUS- JA ANALÜÜSIOSAKOND

Rumeenia Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise prioriteedid

Nr 3

14.02.2019

Käesoleva aasta 1. jaanuarist juhib Rumeenia kuus kuud Euroopa Liidu Nõukogu tööd. Tegemist on Rumeenia esimese eesistumisega pärast Euroopa Liiduga liitumist 2007. aastal. Rumeenia eesistumine tähistab muuhulgas ka uue trio eesistumise¹ algust, mida jagatakse koos Soome ja Horvaatiaga.²

Rumeenia eesistumine langeb ajavahemikku, mis on Euroopa Liidu edasise arengu seisukohalt väga olulise tähtsusega. Nimelt lahkub märtsis Suurbritannia Euroopa Liidust ja mais toimuvad järjekordsed Euroopa Parlamendi valimised. Samuti langeb Rumeenia eesistumise ajale ka mitmeaastase eelarveraamistiku läbirääkimiskõnelused.

Rumeenia, kelle eesistumise läbivaks motoks on „Ühtekuuluvus, ühine Euroopa väärtus“ (*Cohesion, a common European value*) on seadnud eesistumise eesmärgiks Euroopa ühtsuse, sidususe ja julgeoleku kindlustamise, solidaarsuse ning Euroopa Liidu üleilmse rolli tugevdamise. Rumeenia eesistumise tööprogrammis on neli tegevusvaldkonda: ühtne Euroopa, turvalisem Euroopa, Euroopa kui tugev üleilmne tegutseja ja ühtsete väärtuste Euroopa.³

Ühtne Euroopa (*Europe of convergence*)

Ühtse Euroopa tööprogrammiga soovib Rumeenia pöörata senisest rohkem tähelepanu Euroopa Liidu ühtekuuluvuse ja konkurentsivõime suurendamisele vähendades seeläbi Euroopa Liidu erinevate regioonide arengupuudujääke. Rumeenia soovib tagada kõikidele Euroopa Liidu kodanikele jätkusuutlikud ja võrdsed võimalused. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks on vaja edendada Euroopa Liidu liikmesriikides digitaliseerimist, soodustada innovatsiooni, ettevõtlust, tugevdada Euroopa Liidu tööstuspoliitikat ja panustada senisest rohkem teadustegevusse.

Ühtse Euroopa programm hõlmab muuhulgas Euroopa Liidu pikaajalist eelarveraamistikku 2021–2027. Rumeenia soovib pingutada, et läbirääkimised pikaajalise eelarveraamistiku osas edeneksid ja liikmesriigid teeksid märkimisväärseid edusamme eelarveraamistiku osas ühise seisukoha kujundamisel. Niisamuti on Rumeenia ühtse Euroopa programmi paigutanud ka Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise.⁴ Sammas jaguneb kolmeks peamiseks valdkonnaks: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased töötingimused, sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus.

¹ Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja peamiseks ülesandeks on nõukogu ja selle ettevalmistavate organite istungite ja koosolekute planeerimine ja juhatamine ning nõukogu esindamine suhetes teiste Euroopa Liidu institutsioonidega. Trio ehk troika eesistumist rakendatakse alates 2007. aastast. Selleks koostatakse 18-kuuline programm, millele lisandub iga eesistujariigi rahvuslik programm.

² Aktueller Begriff Europa. Das Programm der rumänischen EU-Ratspräsidentschaft 2019, Deutscher Bundestag.
<https://www.bundestag.de/blob/590186/3ca50173d8198f22ee04f147f9045146/ratspraesidentschaft-rumaenien-data.pdf>

³ Rumeenia Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise programm: <https://www.romania2019.eu/priorities/>

⁴ 17. novembril 2017 Rootsis Göteborgis toimunud õiglase töö ja majanduskasvu teemalisel sotsiaaltippkohtumisel kirjutasid Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjon ühiselt alla Euroopa sotsiaalõiguste sambale.

Euroopa sotsiaalõiguste sambas on sätestatud põhiprintsiibid ja õigused õiglaste ja hästi toimivate tööturgude ja hoolekandesüsteemide toetamiseks. Euroopa sotsiaalsete õiguste samba rakendamine aitab vähendada ebavõrdsust ja suurendada sotsiaalset õiglust ning kaasavat majanduskasvu.⁵

Turvalisem Euroopa (*A safer Europe*)

Rumeenia soovib oma eesistumise ajal juhtida tähelepanu Euroopa Liidu sisejulgeoleku tugevdamise vajalikkusele. Sisejulgeolekuga on hõlmatud nii küberjulgeolek, võitlus radikaliseerumise ja terrorismiga. Ainult liikmesriikide ühised pingutused terrorismi ja ebaseadusliku rände tõkestamisel aitavad suurendada Euroopa Liidu sisejulgeolekut. Rumeeniale on tähtis, et Euroopa Liidu välispiirid oleksid kaitstud ja rändesurve paremini hallatud. Rumeenia soovib pingutada selle nimel, et rändeküsimuste arutelusse oleksid kaasatud nii liikmesriigid kui ka rände lähteriigid.

Muuhulgas on Rumeenia oma eesistumise programmis eraldi välja toonud Euroopa Prokuratuuri tegevuse hõlbustamise vajalikkuse. Rumeenia toetab Euroopa Liidu sõltumatu ja detsentraliseeritud prokuratuuri, kelle pädevuses on uurida Euroopa Liidu eelarvet kahjustavaid õigusrikkumisi, tegevuse võimalikult kiiret alustamist.⁶

Euroopa kui tugev üleilmne tegutseja (*Europe as a stronger global actor*)

Rumeenia Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigina toetab Euroopa Liidu mõju suurendamist maailmas. Euroopa Liidu roll tugeva üleilmse tegutsejana on seotud NATO-ga, mistõttu on Rumeenia arvates oluline edendada Euroopa Liidu ja NATO strateegilist partnerlust ja rakendada partnerluslepingust tulenevaid mehhanisme. Euroopa Liidu ja NATO toimiv partnerlus ning läbipõimunud koostöö aitab tagada Euroopas julgeolekut ja suurendada Euroopa Liidu mõju maailmas.

Samuti on Rumeenia prioriteediks Euroopa Liidu ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika, mis aitab kindlustada Euroopa Liidu ühist operatiivset tegutsemisvõimet. Rumeenia soovib panustada uute julgeoleku- ja kaitsepoliitika algatuste nagu kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise programmi⁷, mis jälgib süstemaatiliselt riigikaitsekulutusi ja määratleb relvajõudude koostöövõimalusi. Samuti soovib Rumeenia hõlbustada Euroopa Komisjoni kaitsealasest tegevuskavast⁸ ja Euroopa Kaitsefondist⁹ tulenevate meetmete rakendamist.

Rumeenia toetab Euroopa Liidu ülemaailmse rolli tugevdamist edendades laienemispoliitikat ja Euroopa naabruspoliitikat. Rumeenia jaoks on väga oluliseks teemaks Euroopa Liidu idapartnerlus. 2019. a tähistab idapartnerlusprogramm oma 10. aastapäeva ning Rumeenia fookuses on Gruusia, Ukraina ja Moldova. Nimetatud riikidega on assotsieerimislepingud jõustunud ja suhted Euroopa Liiduga tuleb viia uuele tasemele. Rumeenia soovib alustada kõnelusi Euroopa Liidu ja Kesk-Aasia strateegia uuendamise osas. Eriti tähtsaks peab Rumeenia Musta mere

⁵ Euroopa sotsiaalõiguste samm. https://ec.europa.eu/commission/files/european-pillar-social-rights-one-year-factsheet_en

⁶ Euroopa Prokuratuur. <https://www.consilium.europa.eu/et/policies/eppo/>

⁷ Kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamise programm. <https://www.eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities/coordinated-annual-review-on-defence>.

⁸ Euroopa Komisjoni kaitsealane tegevuskava. <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-europe-as-a-stronger-global-actor/file-european-defence-action-plan>

⁹ Euroopa Kaitsefond. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1508_et.htm

sünergiat – koostööalgatust, mille eesmärk on soodustada demokraatlike ja majanduslike reformide teostamist, kaitsta stabiilsust ja toetada arengut Musta mere piirkonnas.¹⁰

Ühtsete väärtuste Euroopa (*Europe of common values*)

Rumeenia soovib oma eesistumise ajal pöörata tähelepanu ka rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, sallimatuse ja populismi vastasele võitlusele. Läbivad ühtsed väärtused, mida Rumeenia soovib Euroopa Liidus edendada on võrdsus, vabadus, demokraatia, inimväärikus, õigusriik ja solidaarsus. Neid väärtusi aitavad edendada erinevad Euroopa Liidu algatused ja paketid näiteks Erasmus+ (2021–2027) ja Euroopa mobiilsuspakett. Rumeenia peab oluliseks suurendada kodanike kaasamist Euroopa aruteludesse ning seeläbi taastada Euroopa Liidu kodanike usaldus Euroopa Liidu vastu.¹¹

Kokkuvõtteks võib öelda, et Rumeenia on koostanud oma eesistumiseks väga mitmekülgse ja ambitsioonika tööprogrammi. Rumeenia soovib kindlustada nii Euroopa ühtsust ja väärtusi kui ka suurendada julgeolekut ning Euroopa Liidu üleilmset mõju tervikuna. Muuhulgas tuleb Rumeenial kui Euroopa Liidu Nõukogu eesistujal tegeleda ka BREXIT-ist tulenevate väljakutsetega.

Triinu Põdramägi

nõunik

triinu.podramagi@riigikogu.ee

Kasutatud allikad

1. Aktueller Begriff Europa. Das Programm der rumänischen EU-Ratspräsidentschaft 2019, Deutscher Bundestag.
<https://www.bundestag.de/blob/590186/3ca50173d8198f22ee04f147f9045146/ratspraesidentschaft-rumaenien-data.pdf>
2. Rumeenia Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise programm.
<https://www.romania2019.eu/priorities/>

Õigus- ja analüüsiosakond on Riigikogu struktuuriüksus, mis nõustab parlamendiliikmeid ja nende heaks töötavaid ametnikke. Käesolev teemaleht on koostatud osakonna algatusel. Autorid on valmis arutlema töö sisu üle ja kommentaarid on teretulnud.

¹⁰ Musta mere sünergia – uus piirkondlik koostööalgatus <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52007DC0160>

¹¹ Aktueller Begriff Europa. Das Programm der rumänischen EU-Ratspräsidentschaft 2019, Deutscher Bundestag.
<https://www.bundestag.de/blob/590186/3ca50173d8198f22ee04f147f9045146/ratspraesidentschaft-rumaenien-data.pdf>